

Aan de leden van de NVR

Datum: Nijkerk, 8 november 2013

Ref. : 902C131108lm

Betreft : Rekenkamers bezorgd over controlegat bij de decentralisaties

Geachte leden,

In afschrift stuur ik u onze brieven aan de Minister van BZK en de raden van alle gemeenten met voorstellen om in het kader van de decentralisaties in het sociale domein de noodzakelijke maatregelen te treffen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014 zal een belangrijke taak op het pad van de gemeentelijke rekenkamer(commissie)s liggen. De dan nieuw gekozen raadsleden zullen gedurende de raadsperiode 2014-2018 in staat moeten zijn om op een goed geïnformeerde wijze controle uit te oefenen op de sociale beleidsuitvoering door de gemeentebesturen.

Inzicht in de besteding van middelen is noodzakelijk om te kunnen beoordelen of het geld wordt ingezet waarvoor het is bedoeld. De taakoverdracht ten gevolge van de decentralisaties leidt echter tot vergroting van het gat in de horizontale controle. Door de decentralisaties zullen meer en grotere samenwerkingsverbanden ontstaan. De bevoegdheden van rekenkamers en in het bijzonder rekenkamercommissies zijn bij samenwerkingsverbanden beperkt.

In de huidige praktijk speelt dit al bij bijvoorbeeld de veiligheidsregio's en diverse gemeenschappelijke regelingen. Met nieuwe regionale samenwerkingsverbanden in het sociale domein neemt het controlegat in het horizontale toezicht toe.

In de bijlage bij deze brief geven we een schets van de huidige situatie en de veranderingen.

Als rekenkamers en rekenkamercommissies kunnen we zelf al de volgende maatregelen nemen:

- Bevorder dat bij elke aanbesteding en dienstverleningsovereenkomst die uw gemeentebestuur afsluit met bijv. een zorgaanbieder resp. samenwerkingsverband of centrumgemeente er in de bepalingen van het contract standaard een verplichting tot medewerking aan rekenkameronderzoek is opgenomen. Nader te bepalen is vervolgens welke rekenkamer of rekenkamercommissie dat onderzoek gaat uitvoeren.
- Overleg als rekenkamer(commissie)s met de leden van uw raden en de betrokken griffier(s) over de wijze waarop de rekenkamer(commissie) de controletaak van de raadsleden over de ontschotte budgetten en samenwerkingsverbanden kan versterken.
- Maak met rekenkamer(commissie)s van gemeenten die deelnemen aan dezelfde samenwerkingsverbanden (complementaire regio) als uw eigen gemeente *werkafspraken* om namens elkaar controlebevoegdheden uit te oefenen: niet alleen samen onderzoek doen, maar ook efficiënt en doelmatig *namens elkaar* onderzoek doen. De Algemene Rekenkamer heeft bij haar onderzoek naar de kosten van de jeugdbescherming en –jeugdreclassering (in 2011) met de provinciale rekenkamers al eens dergelijke afspraken gemaakt.
- Of een stapje verder: Maak afspraken met andere rekenkamer(commissie)s van gemeenten die deelnemen aan dezelfde nieuwe samenwerkingsverbanden.
- Zie er op toe dat in elke gemeenschappelijke regeling die uw gemeentebestuur op het sociale domein afsluit bepalingen zijn opgenomen waarin de rekenkamer(commissie)s van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in samenwerking in staat worden gesteld om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke taakuitoefening nodig is

De straks nieuw gekozen gemeenteraden zullen in de eerste maanden van 2018 dan aan het eind van hun termijn de balans opmaken. Wat zijn de effecten van de budgetkorting? Hebben de decentralisaties geleid tot een teruggang in de jeugdzorg, arbeidsparticipatie en maatschappelijke ondersteuning? Of is er juist dankzij een directere democratische controle sprake van kwaliteitswinst en grotere doelmatigheid? De rekenkamer(commissie)s moeten in de positie zijn om de gemeenteraden daarbij met adequaat onderzoek te ondersteunen.

De decentralisaties in het sociaal domein, op het terrein van de jeugdzorg, arbeidsparticipatie en maatschappelijke ondersteuning beslaan bij elkaar een bedrag van ruim € 16 miljard. Het is van groot belang dat controle op de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van deze middelen op het moment van de effectuering van de decentralisaties lokaal goed georganiseerd is. Parallel aan de gemeentelijke uitvoeringskracht moet de lokale verantwoordingskracht worden doordacht en vorm gegeven. Het staat voor de NVRR buiten kijf dat de lokale rekenkamers en rekenkamercommissies het eerst aangewezen orgaan zijn om die verantwoording te gaan helpen vormgeven en vervolgens ook te gaan uitvoeren.

Wij adviseren het kabinet daarom om de uitvoeringskracht van gemeenten te borgen en tegelijkertijd het verantwoordingsspoor vorm te geven. Verder zou de wetgever in elk decentralisatietraject standaard meer gestructureerd aandacht moeten geven aan het adequaat vormgeven van de toezicht- en verantwoordingsfunctie en de rol van lokale rekenkamers daarbij.

Namens het bestuur van de Nederlandse vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR),

L. Markensteyn
voorzitter